

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_sada B_47_ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Anotace: Téma: „Horské oblasti“. Dum slouží k rozšíření základních poznatků o horách, žáci se zde dozvědí zajímavosti, které v učebnici nenajdou. Seznámí se s různými druhy živočichů, kteří žijí ve vysokých horách.

Délka: přečtení textu (10 minut) + úkoly plynoucí z textu (15 minut)

Horské oblasti

Horské oblasti jsou svérázným prostředím se zcela zvláštním květenstvím a s typickými horskými živočichy. Mezi nimi jsou druhy, které najdeme jen vysoko v horách, tzv. endemiti. V některých případech se jedná o pozůstatky z doby ledové, kdy byla téměř všechna evropská pohoří zaledněná. V té době měly okolní nížiny drsné klimatické podmínky. Byly tu dlouhé a kruté zimy podobné těm, jaké dnes panují ve Skandinávii. Hned, jak ledovce začaly tát, postupně se oteplovalo. Rostliny a živočichové, kteří se v nížinách za dlouhé období přizpůsobili chladným podmínkám, se stěhovali do vyšších poloh hor nebo do chladnějších severských oblastí. Horské oblasti jsou také významnou zásobárnou sladké vody. Zde se v zimě drží velké množství sněhu. Při jarním tání pak dávají hory vodu řekám a potokům. Část vody se zachytí v lesích a ta potom po celé léto zásobuje horské prameny. Také tající ledovce, např. v Alpách jsou velkou zásobárnou vody pro řeky. Zde se sníh udržuje po celý rok, ale i zde panuje život. V létě sem vystupují kozorožci nebo kamzíci. Na následující stránce se seznámíme s několika typickými horskými živočichy.

KOZOROŽEC HORSKÝ

Obývá Alpy. Žije zpravidla v nadmořské výšce od 2300 do 3200 m a žije v menších tlupách. Kozy, mláďata a mladší samci tvoří samostatný houf. Starší samci žijí také v houfu, ale odděleně. Ovšem mimo dobu říje, která probíhá od poloviny prosince do začátku ledna.

KAMZÍK HORSKÝ

Obývá vysokohorské oblasti např. Alp, Apenin, Pyrenejí. Byl vysazen i v nižších polohách. V létě se zdržuje až na hranici sněhu, v zimě sestupuje do údolí. Zdržuje se na skalnatých, travou zarostlých srázích. Výborně šplhá a skáče až 8 m daleko. Žije v menších stádech, která vede starší samice. Živí se trávou, listy, výhonky, apod.

SVIŠŤ HORSKÝ

V Evropě obývá horské oblasti Alp, Tater a Karpat. Žije na skalnatých srázích a zdržuje se v koloniích. Při pastvě jeden z nich drží stráž. Když se blíží nebezpečí, hvízdne a celá společnost se rozuteče do svých doupat. Živí se trávou, semeny, plody a hmyzem. Chladné období od konce září do dubna přespávají zimním spánkem. K jejich nepřítelům patří psovité šelmy a orel skalní.

Poznáte, který horský živočich je na obrázku?

Přečtěte si text a ze závorky vyberte vhodnou možnost.

V horských oblastech žije spousta různých druhů živočichů. Mezi nimi i ti, kteří žijí jen vysoko v horách, jsou to tzv. *(endemiti – eterniti)*. Horské oblasti jsou významnou zásobárnou *(sladké – slané)* vody. Tato voda zásobuje *(řeky, potoky – moře, oceány)*. Jeden ze živočichů žijících v horách, Kozorožec horský, obývá *(Alpy – Apeniny)*. Živočich, jehož největšími nepříteli jsou psovité šelmy a orel skalní se nazývá *(jasoň červenooký – svišť horský)*.

Jasoně červenooký

Je rozšířen v horských oblastech od Pyrenejí, přes Alpy, Karpaty až daleko na východ. Je známa řada zeměpisných forem. V Alpách se vyskytuje tmavá forma. S jasoněm se setkáme na slunných stráních od června do srpna. V současné době je ve většině evropských států chráněn.

Úkol: Přečtěte si nabídku v rámečku a tipněte si, co je Jasoně červenooký. Potom si vezměte encyklopedii a zkuste zjistit správnou odpověď.

motýl

pták

ryba

Použité zdroje

FELIX, Jiří. *Zvířata Evropy*. 1. vyd. Praha: Aventinum, 1996, s. 62-63. ISBN 80-85277-95-6.

LUIDGER. *Wikipedie* [online]. [cit. 30.5.2013]. Dostupný na http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/74/G%C3%A4mse_am_Frieder.jpg